

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (5)

Datum
2024-09-16

Diarienummer
4229-2024

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter, KN2023/03476

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget till nationell förteckning, som är en viktig del i att begränsa förekomst och spridning av invasiva främmande arter till landet och inom landets gränser.

Länsstyrelsen ser några behov av omformuleringar och förtydliganden i förordningen (2018:1939), avseende skyldigheter för länsstyrelsen och fastighetsägare.

Länsstyrelsen tillstyrker att de föreslagna arterna tas upp på nationell förteckning. Länsstyrelsen anser emellertid att ett flertal av undantagen bör formuleras om för att åstadkomma den reglering som är avsedd.

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget innebär ett kraftigt utökat ansvar för länsstyrelsen, i synnerhet avseende tillsyn. För att kunna fullfölja sitt ansvar kommer länsstyrelsen sannolikt behöva betydande resursförstärkningar.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av nationell vägledning riktad till både länsstyrelserna och enskilda.

Hemställan

Tillägg i skrivningar om att "länsstyrelsen ska besluta"

I förslaget finns det skrivningar i flera paragrafer, såsom i 30 §, där det anges bland annat att "länsstyrelsen ska besluta" om vissa åtgärder.

Det kan finnas tillfällen då det inte är lämpligt att länsstyrelsen beslutar om exempelvis utrotningsåtgärder för en förekomst. Om

det redan utförs bekämpning på lämpligt sätt och i tillräcklig omfattning bör länsstyrelsen inte behöva besluta om utrotningsåtgärder.

I de fall exempelvis utrotningsåtgärder redan sker förefaller länsstyrelsens handlingsutrymme vara begränsat, enligt ordalydelsen i bland annat 30 § i förslaget. Möjligen kan det anses oproportionerligt att i det fallet kräva åtgärder, eller så kan ett tillägg i de berörda paragraferna i förslaget lösa problemställningen. Exempelvis i 30 § enligt följande: ”Länsstyrelsen ska **i det fall utrotningsåtgärder inte redan sker i tillräcklig omfattning** besluta...”

Förtydligande om förbud utan föregående beslut

I 31 § och 42 § anges bland annat att fastighetsägare, nyttjanderättshavare eller den som på annat sätt har rådighet över fastigheten ansvarar för att verkställa beslutade utrotningsåtgärder respektive hanteringsåtgärder.

Det finns en risk att det uppfattas som att det endast förefaller finnas ett ansvar om länsstyrelsen beslutar om det. Möjligen kan ett tillägg 31 § och 42 § i förslaget lösa otydligheten. Exempelvis enligt följande: ”Fastighetsägare, nyttjanderättshavare eller den som på annat sätt har rådighet över fastigheten **ansvarar utöver skyldigheter i 7 a §** för att...”

Havs- och vattenmyndighetens förteckning

Vattenpest och sjögull – undantag från förbud bör justeras eller tas bort

I föreslagen förteckning anges specifikt för vattenpest och sjögull undantag från förbuden i 7 a § för ”privata fastighetsägare med befintliga bestånd i öppna vattensystem”. **Länsstyrelsen ser inte funktionen med att formulera undantag för specifikt dessa två arter.** Om syftet med det formulerade undantaget är att förtydliga att fastighetsägare inte är skyldiga att bekämpa arterna i öppna vattensystem (vilket även framgår av föreslagna lydelse 31 § och 42 §), så gäller väl samma förutsättningar för alla andra vattenlevande arter från föreslagen nationell förteckning.

Ska formuleringen om undantaget alls kvarstå bör det specificeras att det är 7 a § pt. 2 som avses vad gäller undantaget. Annars

framstår det i förteckningen som att även exempelvis förbud mot försäljning och överlåtelse är undantagna.

Ordet ”privata” bör strykas från formuleringen. Det tänkta undantaget bör väl gälla alla fastighetsägare, fransett länsstyrelsen vars ansvar framgår av förordningens 31 § och 42 §.

Naturvårdsverkets förteckning

Vresros – förtydliga krav för hushåll

Det framstår i konsekvensutredningen som att hushåll med vresros på sin tomt ska tillåtas ha kvar dessa, men inte låta dem växa (öka i yta). Detta framgår emellertid inte i lagtexten, då förbuden i 7 a § fortfarande gäller.

Om avsikten är att åstadkomma detta undantag bör detta framgå i förteckningen, förslagsvis som ett undantag från förbud 7 a § punkt 2.

Vresros – förtydliga status för sorter och hybrider

För de arter som upptagits på unionsförteckningen omfattas även ”hybrider, sorter eller raser som kan överleva och sedan reproducera sig” av förbuden. Det framgår av de definitioner som återfinns i förordning (EU) 1143/2014 artikel 3, punkterna 1-3. I den svenska förordningen (SFS 2018:1929) anges i 2 § att ”ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i förordning (EU) 1143/2014”.

Länsstyrelsen uppfattar av konsekvensutredningen att det endast är den ursprungliga, oförädlade *Rosa rugosa* som avses i förteckningen. Om inte detta specificeras i förteckningen uppfattar länsstyrelsen att även odlade sorter och hybrider skulle komma att omfattas av förbuden.

Om sorter och hybrider av vresros inte är avsedda att omfattas av förteckningen bör detta framgå i förteckningen, förslagsvis genom att specificeras som undantag.

Kaukasiskt och sibiriskt fetblad, tydliggör förbud mot spridning

Undantaget från förbuden anges syfta till att minska konsekvenserna för fastighetsägare som innehar gröna tak och för att företag som producerar gröna tak ska hinna ställa om till en produktion som utesluter kaukasiskt och sibiriskt fetblad.

Då utgångspunkten fortfarande är att inte tillåta vidare spridning bör undantag endast gälla förbudet i 7 a § punkt 2, det vill säga förbudet mot att hålla arterna. Att undantaget begränsas till 7 a § punkt 2 är särskilt viktigt för att tydliggöra att spridning av fetbladen utanför de gröna taken är fortsatt förbjudet.

Allmänna synpunkter

Stora kostnader för enskilda kan bromsa upp genomförandet av åtgärder

Länsstyrelsen konstaterar att de ekonomiska konsekvenserna för den enskilde som har stora förekomster av en art uppförd på någon av förteckningarna kan bli mycket stora. Det är tänkbart att detta kan få till följd att fastighetsägare, trots vetskap om gällande förbud, undviker att på eget initiativ initiera en utrotning. En bekämpning blir i regel dyrare ju senare i etableringen den påbörjas.

Ökat behov av tillsyn ger ökat behov av resurser

Länsstyrelserna kommer mycket sannolikt behöva förstärkta resurser för att hantera den ökade arbetsbördan. Framför allt kommer ökade personalresurser krävas för att möta det ökade behovet av tillsyn, men också för dialog, kommunikation och egna åtgärder. Det är viktigt att resurserna kan säkras över lång tid, eftersom behovet kommer bestå över lång tid.

Det totala antalet rapporter i Artportalen för de landlevande växter som finns på den nationella förteckningen och i Uppsala län är runt 5900, att jämföra med ca 1600 rapporter av de landlevande växterna från unionsförteckningen. Antalet rapporter i Artportalen utgör en tydlig indikator på att det finns många förekomster av arterna, vilket kommer innebära ett stort tillsynsbehov.

Behov av nationell vägledning

Länsstyrelsen ser behov av vägledning inom flera områden om den föreslagna förordningen träder i kraft. Exempelvis är vägledning önskvärd för att länsstyrelserna ska kunna fatta beslut om hanteringsåtgärder på konsekventa, likvärdiga grunder, redan innan hanteringsprogram är fastställda.

Uppdaterad och lättförstådd vägledning om förbud, undantag och hantering av jättesliden är ett exempel på vägledning som sannolikt skulle vara till stor hjälp för att möta kommande frågor från enskilda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med naturvårdshandläggare Mattias Renström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Miljöavdelningen Lennart Nordvarg och länsjurist Anna Runius deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.